Српске телевизије и "спасиоци света"

Пише: Зоран Милошевић
понедељак, 17 август 2009 15:55

Моје опредељење да годишњи одмор проведем радно и код куће, уз телевизор, показало се, макар са једне стране, погрешним. У вечерњим сатима, сем дневника, пратио сам филмски програм и опет се, ко зна који пут, разочарао. Филмови који су приказивани на многобројним српским телевизијама не само да су били неквалитетни, без трунке уметничког у себи, већ и оптерећени идеологијом, пропагандом и рекламом америчких производа и стила живота.

Глума у приказаним филмовима је често лоша, дијалози сиромашни и сведени на неких 20 фраза, што се све покушава поправити честим коришћењем (тупавих) гримаса и насиља. Филмови које сам имао прилику да погледам у 95 одсто случајева су били амерички! Пропагирали су америчке политичке идеје, амерички патриотизам, америчке производе (од оружја и алкохола до козметике – где ли се дедоше пацифисти и невладин сектор у Србији да ово осуде?). Пропагирали су да рад за америчке обавештајне службе представља част, те када се некоме та част укаже, дужан је да је прихвати и ради бесплатно у име виших (америчких) циљева.

Поред белаца (мушкараца) амерички филмови уводе у први план и црнце, тачније не праве црнце, већ оне којима је један родитељ био бео, а по правилу су и носиоци класичних америчких вредности и стила живота. Наравно, ту су и припаднице лепшег пола, врло често у смешним улогама, као "табаџије", премлађују не само жене већ и неваљале мушкарце, па и опасне ванземаљце. Узгред да приметим, овакве жене су "мањина" у сваком друштву, па то више делује као покушај рекламирања, односно *произв одњења*
таквих типова жена (јасно је да филмски јунаци често бивају узори младима који желе да постану то што је њихов јунак). Питање је, наравно, коме су такве жене потребне? Мушкарцима, боже сачувај!

Следеће запажање је да су Американци у филмовима себе представили као спасиоце света. Било од терориста који су се домогли нуклеарног или каквог друог опасног оружја, било од ванземаљаца или од руске и кинеске мафије. Сви други народи су неспособни да спрече катастрофе и нестанак човечанства, само Американци имају кадрове, технику и вољу да спасавају свет! Не треба коментарисати колико је оваква идеологија непримерена, па и педагошки спорна. Јер, ако се присетимо реалности, споменућемо јужноамеричке диктатуре које успостављају Американци да пљачкају

природна и друга богаства ових земаља, сетићемо се да су Американци без одобрења Савета безбедности Уједињених нација бомбардовали СР Југославију, напали Ирак и Авганистан...

Амерички војници (најчешће специјалци) приказани су као људи без страха и мана, спремни и способни да стигну на сваку тачку планете и одраде посао (побију неваљале Кинезе, Русе, исламисте...) Амерички специјалац, кад први пут види неко (сложено) оружје – њиме рукује као да је прошао обуку (иако је јасно да глумци не знају ни пушке да држе по војним правилима, односно да вероватно нису ни служили војни рок). Кад амерички специјалци умиру – умиру са осмехом, са сазнањем да су умрли за "праведну" ствар, за идеју, за разлику од других (на пример, од Руса и исламиста, који увек умиру у мукама и великом болу, без опроштајних речи и било каквих порука и много драме). Американци су предани идеји које су истакле САД и за њих гину (бесплатно), просто из идеализма. На опасност регују хладнокрвно и рационално. Кад се појављују амерички војни команданти (генерали), они увек командују и војницима других држава. Амерички војници су храбри и самоинцијативни до максимума.

Посебна прича су филмови у којима се на неки начин приказују Руси – епизодно или у главном контексту, то је, очигледно, неважно. Руси и Рускиње су приказани у негативном светлу, као мафијаши, уцењивачи, проститутке, доушници, незналице, глупи, без осећаја солидарности и другарства, без потребних знања (нестручни), дезорганизовани, итд, али кад слушају Американце онда прича има срећан крај. Руси увек имају застарелу ратну технику, за разлику од Американаца који промовишу модерну и нову технологију и технику, али и морал и моделе руковођења. Американци су увек корак испред Руса (у знању, искуству, мотивацији, моралу...). Чак и када Американци и Руси сарађују, ови други су потчињени првима, а амерички председник доноси одлуке за обе стране.

Ако се рационално сагледа проблем, може се констатовати следеће: Американци су (зло)употребили филм да шире своју идеологију и пропаганду, систем вредности и стил живота, производе своје индустрије (чак и војне, што има предзнак милитаризације омладине). Све то нема никаве везе са стварношћу и може се подвести под "језик мржње" који се, најзад, почео протеривати и из наших средина. Али, нажалост, на селективан начин. Некима је и даље дозвољено да говоре тим језиком. Међутим, како то објаснити грађанима било које државе на свету у условима када су и медији, политичке странке и већи део невладиног сектора углавном, под њиховом контролом. Једном речју, догађа се негативна, а не позитивна американизација српског културног простора и то новцима грађана Србије.

Овакву телевизијску ситуацију имали су и становници Западне Европе, Канађани до осамдесетих година XX века, као и многе друге државе. Европска унија, на коју се данас угледамо и у чему треба, и у чему не треба, овај проблем је решила на следећи начин: у филмском програму телевизија може да буде само 50 одсто америчких филмова. Осталих 50 одсто морају бити филмови других држава. Разумљиво и практично, а у културном смислу и спасоносно и демократски. Зато у Европској унији можете видети и наше филмове, грчке, бугарске, иранске итд, па и оригиналне руске (што код нас можемо да сањамо, иако припадамо истом цивилизацијском обрасцу).

Другим речима, крајње је демократски истаћи захтев да се у Србији донесе Закон којим би се и ова проблематика регулисала на задовољство свих. Верујем да би се тада и уплата ТВ претплате повећала и да РТС не би морао да тужака своје гледаоце за претлату. Ако све остане по старом и даље ће (ми) остајати горак укус у устима када плаћам ТВ претплату, осећај да ме је "неко" опљачкао, тако што ми је подвалио, што је уместо квалитетне робе (филмова) продао рог за свећу.